

bære den. Der ligger desuden i Hartkornets hele Væsen og Betydning en speciel Grund til at ønske, at denne Hartkornbeskatning standser; det vil vist heller ikke være tvivlsomt for Noget, der hender til Hartkornet, at dette i og for sig ikke er nogen fuldkommen paalidelig Maalestof for de offentlige Skatter og Byrder; den er nødvendig og engang historisk givet; men jeg troer, at det er rigtigt at begrænse den saaledes, at det bliver noget Afsluttet, navnlig af Hensyn til den Betydning, som Hartkornet eller Hartkornets Byrder have i Forhold til Eiendommens Værdi. Der er endnu en anden Grund, som ogsaa gjør det nødvendigt, at Rigningen paa Formue og Leilighed trækkes mere i Forgrunden end hidtil, og det er navnlig den Forandring i Forholdene paa Landet, som vil fremkomme ved den sidste Næringslov. Der vil i Fremtiden blive mange Erhvervsgræne etablerede paa Landet, som det ikke er muligt at ramme igjennem Hartkornet, og det er dog klart, at disse ikke bør være mere frie end de, der høre til Landbruget. Det, jeg derfor skulde ønske at faae gennemført ved denne Lov, er en Afslutning af Hartkornbeskatningen, forsaavidt angaaer de communale Skatter og faste Bestemmelser om Anvendelsen af Formue- og Leiligheds-skatten. Jeg erkjender fuldkommen Rigtigheden af, at man paa Landet nødvendig vil gaae til denne Skat; den er i det Hele Folket indod, og det er min Erfaring, at med Undtagelse af de Smaa og de Store er Formue- og Leiligheds-skatten paa Landet i Grunden ikke Andet end en Omfribning af Hartkornskatten. Jeg vilde derfor ønske, at den ærede Forslagsstiller ogsaa havde gennemført den Tanke, som ligger i den Bestemmelse i Forslaget, at naar Skatterne overstige 3 Rd. pr. Td. Hartkorn, skal Formue- og Leilighedsbeskatningen tages med for det Dvriges Vedkommende, paa samtlige Communeafgifter og altsaa indfat en Bestemmelse om, at f. Ex. $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{3}$ deraf steds skal lignedes paa Formue og Leilighed. Dermed være det naturligviis ikke sagt, at det ikke skulde staae Communerne frit for at tage Mere, om de vilde, men denne Bestemmelsses Betydning sætter jeg især deri, at den vilde fremtvinge denne Beskatning, der ellers har mangfoldige Vanskeligheder baade i Opinionen og i sin

egen Natur at overvinde. Hvad nu selve Beskatningen paa Formue og Leilighed angaaer, da er det min Overbeviisning, at det er den retfærdigste og rigtigste Skat, som det overhovedet er muligt for den menneftelige Tanke at udfinde, idet jeg sætter Principet for den deri, at Enhver beskattes efter sin Evne til at kunne svare Skat; men jeg kan paa den anden Side ikke nægte, at der hersker en saa stor Uklarhed i Opfattelsen af dette Forhold — og jeg tilstaaer, at jeg gjenfinder den samme Uklarhed i det foreliggende Forslag — at jeg meget skulde ønske, at det i denne Lov blev nærmere betegnet, hvad en Skat paa Formue og Leilighed egentlig er. I Udkastets § 5 finder jeg saaledes Bestemmelser, som jeg anseer anvendelige for en Indkomstskat, uagtet det i næste Punctum siges, at der er Tale om en Formue- og Leiligheds-skat, og uagtet Paragraphens øvrige Indhold maa lede til den Tro, at det, der nærmest har været den ærede Forslagsstiller for Tanken, ogsaa var en Formue- og Leiligheds-skat, og ingen Indkomstskat. Det Samme forekommer mig kan bemærkes med Hensyn til det Apparat, han i de næstpaafølgende Paragrapher har givet os som Grundlag for en Formue- og Leiligheds-skat; thi jeg seer egentlig ikke ret, hvorledes han vil benytte det. Formue- og Leiligheds-skatten er, som sagt, efter min Formening en Skat, lagt efter Bedømmendes Evne til at kunne svare Skat, og der er i Bedømmelsen af denne Evne forskellige Hensyn, som jeg troer maa tages, og som ogsaa ganske vist i Livet blive tagne; men naar man nu vil og maa give Formue- og Leilighedsbeskatningen et større Omfang, end den hidtil har haft, saa anseer jeg det, for at beskytte sig mod altformegen Vilskaarlighed, for nødvendigt, at Apparatet bliver noget fuldstændigere end det, der her foresligger. Ved Beskatningen paa Formue og Leilighed maa der ganske vist tages forskellige Hensyn, som heller Ingen vil væge sig ved at tage; har f. Ex. en Mand 10 Børn og 1000 Rd. om Aaret at leve af, vilde man naturligviis finde det høist uretfærdigt, om man vilde beskattede ham ligesaa høit som den, der har det Samme at leve af, men ingen Børn; men der er dog Noget, der nærmest betegnes ved Leilighedsmomentet, som